

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 219 (3083) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Stalingrád lakott területének már csak elenyésző kis része van szovjet kézen

A németek rendkívül erős támadást kezdtek e városrészek ellen. Állandóan a német nehéztüzérség tüzeben áll a Volgán át szállított szovjet utánpótlás. Novoroszijszktól délre lassan, de szakadatlanul folyik az előnyomulás

Rómából jelntik: (MTI) A Giornale d'Italia külföldi tudósítója foglalkozik a stalingrádi harcok állásával és hangoztatja, hogy a kommunista székhez hatalmas épületrészletének bevétele igen nagy jelentőségű. Az épület tömböt rendkívül módon megerősítették. Az épületek körül 15 méter mélységű erődíszeteket építettek ki, aknamezőkkel és homokzsák torlaszokkal. Az épület tömb bevétele ennek ellenére sikerült és a német csapatok a Volga partjára jutottak el, ahol tüzérséget állítottak fel a folyó jobbpartján és megkezdték a balparton levő szovjet ütegek tüzelését. Stalingrád lakott része több, mint 700 négyzetkilométer és ennek a területnek már csak elenyésző kis része van szovjet kézen. Minél jobban szorul a hurok a szovjet védelem körül, annál elkeseredettebb a harc. Stalingrádban a támadóknak, mint valami őserődben, állandóan meglepetésektől tartva kell előhaladni és az utánpótlást biztosítani. Ennek ellenére a német előnyomulás következetesen halad előre.

Zürichbe érkezett jelentések szerint a Volgán át szállított szovjet utánpótlás vasárnap óta szakadatlanul a német tüzérség tüzeben áll, ami rendkívül súlyossá tette Stalingrád védelmét. Hétfőn reggel óta a német páncélos hadosztályok 150 nehéz harcokosival rendkívül erős támadást kezdtek a város még szovjet kézen lévő északi része ellen. A támadást több órák légibombázás előzte meg. Az északi városrész több fontos utcáját sikerült elfoglalni. E városrészben rendkívül erős harc tombol.

A Kaukázusban, Mozdoktól keletre, a német csapatok ismét több magaslati állást foglaltak el és lassan, de állandóan folyik az előnyomulás a Novoroszijszktól délre levő rendkívül nehéz terepen is.

A német tengeralattjárók legújabb sikereivel foglalkozva, a Popolo di Roma hangoztatja, hogy a legutóbb elsüllyesztett hajók, minőségük és a hajótérnagyságuk folytán rendkívül jelentősek. Az amerikai csapatokat és löszereket szállító 3 hajó több, mint 13.000 emberrel fedélzetén, 3 korszerű, nagy óceánjáró volt és óránként 19 csomó sebességgel haladt, ami azt jelenti, hogy az angol-amerikai védelem ennek a kiváló és gyors hajókaravánnak igen sürgős angliai megérkezését várta. Nagyon valószínű, hogy az ellenség valami újabb kezdeményezést tervezett. Német tengeralattjárók nagy csatát nyertek meg ezzel, ami ugyanakkor az angol-amerikai

haderő számára igen nagy vereséget jelent.

A brit hírszolgálat jelentése szerint a Tass Iroda Attlee ottavai nyilatkozatából közölte Attleennek azt a kijelentését, miszerint természetes dolog, hogy lehetetlen közölni a második arcvonal helyét és időpontját. A második arcvonal — ugymond — Európában az utóbbi időben szinte közmondásszerűvé vált.

Ellanyhultak Timosenko tehermentesítő támadásai

Stockholmból jelntik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelntik: Az angol hírszolgálat hivatalos moszkvai tudósítása jelnti, Stalingrád helyzete súlyosabb, mint bármikor. A németeknek sikerült a város belsejében még szélesebb körben megvetni a lábukat. Timosenko tehermentesítő támadásai ellanyhultak.

Berlinből jelntik: (MTI) Mint a Német Távirati Irodának jelntik, a Feheti háretér déli szakaszán szeptember 28-án a légitámadások súlypontja ismét a Stalingrád északi részén levő szovjet kiserőd állásokra helyeződött. A repülőek bombákkal arasztották el egész napon át Stalingrád erődezeren kiépített házcsoportjait, miközben a csata- és bombázórepülőgépek alacsony

Szükséges figyelembe venni e tekintetben az atlanti tengeri csatát, Németország elleni légi támadásokat, valamint Középheleten és más vidéken folyó harcokat. Ezek közül azonban egyik vállalkozást sem lehet második arcvonalnak nevezni. Ezzel szemben szükséges valamennyi arcvonalon a legnagyobb erő kifejtése. Valamennyi arcvonal együtt alkotja a második arcvonalat

nyan szállva, agyából tüzeltek az ellenséges csapatállományokra és csapatokra. Az eddigi jelentések szerint szeptember 28-án Stalingrád fölött 21 szovjet repülőgépet löttek le.

Berlinből jelntik: (MTI) Mint a Német Távirati Iroda értesül, a Terek folyónál levő szakaszon és a fekete tengeri partvidék felett szeptember 28-án a bolsevisták tüzérségi állásai és az ellenséges utánpótlás ellen intézett légitámadásokban több légharc fejlődött ki. Német vadászok visszatérésre kényszerítették azokat a szovjet vadászokat, amelyek a német vadászszázadokat el akarták téríteni céljaiktól. Az üldözoharcokban 7 szovjet repülőgépet löttek le.

Délkelet-Anglia hadifontosságu berendezéseit bombázták a németek

Berlinből jelntik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelnti: Könnyű harci repülőgépek hétfőn fegyveres felderítést végeztek a brit partvidék fölött. Eredményesen bombázták Délkelet-Anglia hadifontosságu berendezéseit. A Greath Yarmouth vizen egy nagy bomba derékban talált el egy körülbelül 1500 tonnás kereskedelmi hajót. Az ellenség szeptember 28-án csak szörvénnyosan repült a megszállott nyugati terület fölé. Az azonnal működésbe lé-

pett földi és vadászelhárítás visszatérésre kényszerítette a támadókat. Egy német vadászgép rövid légharcban lölt egy brit gépet, amely sűrű felhőréteg oltalma alatt a birodalom területére fölé szállott.

Amszterdamból jelntik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelnti: A londoni rádió jelnti: Azok az angol repülőgépek, amelyek szombaton felderítőrepülést végeztek, erős viharba kerültek 11 repülőgép eltűnt.

Irország primása az angol-amerikai erőszakosságról

Lisszabonból jelntik: (MTI) A Stefani Iroda jelnti: Max Bonwey britors, Irország primása a Sir Patrick Collégiumban tartott beszédében többek között ezeket jelntette ki:

Amikor mindenütt a kis nemzetek védelméről hallunk beszélni, azt látom, hogy országomba idegen katonák vonulnak be az ország lakosságának akaratára ellenére. Bevallom, hogy ez az el-

járás türelmünket erősen próbára teszi.

Amszterdamból jelntik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelnti: A brit hírszolgálat közlése szerint Wilkie Moszkvából: való elutasításakor egy amerikai hírszolgálati iroda közlése szerint az újságírók előtt úgy nyilatkozott, hogy az Északamerikai Egyesült Államok és a Szovjet Unió között erős kulturális hasonlóságok vannak. Arra a kérdésre, hogy vajjon a második arcvonal létezésének halogatása miatt, tapasztalható-e elégedetlenség a Szovjet Unióban. Wilkie kijelentette, hogy a Szovjet Unióban Amerikát háborúbalépése idején a háborus lehetőségek korlátlan erőforrásának tekintették, azóta azonban olyan kevés történt Amerika részéről és az általa nyújtott segítség oly csekély, hogy a Szovjet Unióban emiatt az elégedetlenség fokozódása tapasztalható.

Az Osservatore Romano Glattfelder Gyula érseki kinevezéséről

Rómából jelntik: (MTI) Az Osservatore Romano budapesti levelet közöl, amelyben megállapítja, hogy Glattfelder Gyulának kalocsai érsekké történt kinevezése a magyar katolikus társadalomban a legújabb benyomást keltette, mert egyik legbüszköbb, legtevékenyebb főpapot ismerik benne, aki nagy tevékenységet fejt ki katolikus szociális és ifjúsági mozzalmak terén. Különösen szervező tevékenysége és szónoki képessége közismert. A Vatikán lapja ugyanakkor megemlékezik Szmrecsányi Lajos egri érsekről, aki több, mint 90 éve ellenére ma is fiatalos erővel vezeti az egri főegyházmege ügyeit. Szmrecsányi már nemcsak a magyar papság dőnyje, hanem az egész katolikuság egyik legidősebb és legtiszteletreméltóbb főpapja.

Bucsukihallgatáson volt a Ducenál a távozó magyar katonai attasé

Rómából jelntik: A Duce hallgatáson fogadta vitéz Szabó László vezérőrnagyot, a távozó római magyar katonai attasét és hosszabb, szívélyes megbeszélést folytatott vele. Ciano külügyminiszter szintén fogadta vitéz Szabó Lászlót, akinek tiszteletére Mariássy Zoltán grófúri magyar követ estélyt adott. Az estélyen az összes, Romában tartózkodó katonai vezető személyiségek megjelentek.

Megható ünnepléssel iktatták be a bihari református egyházmegye új gondnokául vitéz Nadányi János alispánt

A bihari református egyházmegye tisztújító közgyűlése. Dr Soós István polgármester beszélt a háborus arcvonala mögötti lélektartásról

Nagyvárad. Saját tud. A bihari református egyházmegye ma reggel 9 órai kezdettel tartotta meg ezévi őszi rendes közgyűlést a Vármegyeháza dísztermében.

A közgyűlés megnyitása előtt a jelen voltak közösen elénekelték az „Erős várunk...” kezdetű egyházi éneket, majd Vadai Béla esperes rövid imája után Udvarhelyi Béla h. gondnok mondotta el megnyitó beszédét. Beszéde elején a legmélyebb megilletődés és kegyelet hangján emlékezett meg Magyarország hősi halált halt Kormányzóhelyetteséről, vitéz nagybányai Horthy Istvánról, mondván, hogy a gyászoló nemzet letarolta már azóta a rétek és kertek minden virágát és odarakta arra a koporsóra, amely a kormányzói család, s az egész nemzet reményességét, büszkeségét zárta magába. Neki — úgy mond — már nem marad más hátráminthogy végigjárja ezeket a tarlókat s a rajtuk még található, maradék virágokat ezedje össze és helyezze el ezen a koporsón. Indítványozza, hogy a közgyűlés mély hódolattal és kegyelettel jegyzőkönyvileg örökítse meg vitéz Horthy István emlékét. Javasolja továbbá, hogy az egyházi főhatóság, az egyetemes konvent útján tegyenek felterjesztést a minisztériumhoz, hogy a Kormányzóhelyettes életét és hősi halálát adatolva írják meg, s azt osszák ki a harctéren küzdő katonák között és foglalják iskolai olvasókönyvekbe, hogy a gyermekek már zeenge korukban megtanulják, hogyan kell a Hazáért élni, dolgozni s ha kell, meghalni.

Udvarhelyi Béla ezavai a jelen voltak felállva, néma csendben hallgatták végig s javaslatát egyhangulag elfogadták.

Udvarhelyi Béla ezután üdvözölte a megjelenteket s különösen az újonnan megválasztott tisztikart és Isten ajándékát kérte munkájukra.

Az új tisztikar beiktatása

Dr Szabó Lajos olvasta fel ezután a ezavazatbontó bizottság jelentését az új tisztikar megválasztásáról. — Eszerint, csaknem kivétel nélkül egyhangú ezavazással választották meg a következőket: Egyházi, illetve világi elnökök: Vadai Béla esperes és vitéz Nadányi János alispán. Lelkészi tanácsbírák: Molnár

Vince darvasi, Juhász Sámuel furtai, Szűcs László hegyközségi, Kiss Károly váradvelecei, Kulcsár Sándor révi, Andó Ferenc csökmői, Hegedűs Kálmán nagykeréki, Csernák Béla nagyvárad, Fodor József fugyii és dr Szabó Lajos nagyvárad elnökök. Világi tanácsbírák: dr Thury László városi tisztifőügyész, Udvarhelyi Béla nyug. árvaszéki elnök, dr Sarkady Sándor ügyvéd, dr Molnár Imre csongrádi főispán, dr Bartos Adorján nyug. főszolgabíró, dr Soós István polgármester, dr Sólyom Kálmán táblai tanácselnök, dr Nagy Dező pénzügyigazgató, Herczegh Kálmán biharpüspöki igazgató tanító és Varga László nyug. egyházkerületi tanácsos. Lelkészi főjegyző dr Szabó Lajos, réti református lelkipásztor, világi főjegyző: Daróczy Kiss Lajos lapszerkesztő, lelkesítő jegyző: Kovács Sándor paptanári lelkipásztor, világi jegyző: dr Molnár Vince főszolgabíró. Ügyészek: dr Barcsay Károly vármegyei tisztifőügyész és dr Czegléd Miklós ügyvéd.

Tanítóképviselek: Movik Gyula bihari, Bede Géza csökmői, Kiss Béla nagyvárad, és Fényes Kálmán biharkeresztési tanítók.

A jelentés felolvasása után az új és esküt még nem tett tagok letették az esküt, majd Udvarhelyi Béla közönlött néhány közvetlen szóval az új tisztikart, élén vitéz Nadányi János főgondnokkal, akit 48 szavazattal, egyhangú lelkesedéssel választották meg az elhunyt Telegdy József helyébe. Jobbat — úgy mond — nem választhatnak. Az új főgondnok alapos felkészültsége, széleskörű tudása, lankadást nem ismerő szorgalma a legméltóbbá teszi őt erre a tisztségre. Kéri a Mindenható, adjon erőt, egészséget, kitartást az új főgondnoknak, hogy megvalósíthassa mindazt, amit az egyházmegye és intézményei érdekében megvalósítandónak, helyesnek és szükségesnek tart. Végül megköszöni a közgyűlésnek azt a támogatást, mellyel az ő ideiglenes gondnoki munkáját megkönnyítették.

Vitéz Nadányi János székfoglaló beszéde

Vitéz Nadányi János alispán-főgondnok foglalta el ezután helyét az emelvényen, majd szólásra emelkedve, köszönetet mondott a Mindenható Istennek elsősorban azért, hogy ebben az ünnepélyes pillanatban már nem a csonka bihari, hanem az immár kiegészített egyházmegyének a főgondnokaként szólhat a közgyűlés tagjaihoz. Kegyeletes szavakkal emlékezik meg elődéről, Telegdy Józsefről és meghajítja emléke és munkássága előtt az elismerés zászlóját. Örömet fejez ki afelett, hogy együtt dolgozhat elnökségével, Vadai Béla esperessel, valamint az újonnan megválasztott tisztikar minden tagjával. Igéri, hogy igyekezni fog a reábizott feladatnak minden tekintetben megfelelni, elől jár majd a maga és családja tiesta életével s nem az egyház egyik vezetőjének, hanem elkötelezett szolgájának tekinti magát.

Vázolta ezután jövőbeli programját, amelynek pontjai között szerepel a többi között a hitvallásos iskolák erősítése s az egyházi türelmesség, vezér-elve pedig a krisztusi tanítás s a szeretet.

Nadányi János alispán ezután, melegen ünnepléssel beszédének elhangzása után, majd dr Szabó Lajos olvasta fel az esperesi jelentést, mely visszajelentést vet a múltba és előretékelést a jövőbe. — Az esperesi jelentéssel kapcsolatos határozati javaslatok előterjesztése és elfogadása után dr. Soós István polgármester emelkedett szólásra s az újonnan megválasztott tisztikar nevében köszönetet fejez ki Udvarhelyi Bélának azért az odaadásért, mellyel Telegdy József hosszas betegsége alatt az ügyeket ellátta. Az új tisztikar nevében örömmel és szeretettel üdvözli az újonnan megválasztott elnökséget: vitéz Nadányi Jánost és Vadai Bélát, továbbá dr Molnár Imre főispánt, dr Nagy Dező pénzügyigazgatót, dr Barcsay Károly tisztifőügyészt és mindazokat, akik már eddig is tagjai voltak az egyházmegyének. Rámutatott ezután a lelkipásztorok és tanítók különleges feladataira ma, amikor — mint mondotta — olyan világháborúban állunk, amelyben vagy győzünk, vagy elbukunk úgy, hogy többé aligha lesz föl-emelkedés.

„Vigyázzunk a nép lelkére“

— Ma, — mondotta — amikor még mindig nagyszámban vannak közöttünk olyanok, akiknek népünkkel semmi közösségük nincs és akik mindent kihasználnak, hogy az országot lejtőre vigyék, vigyázzunk a nép lelkére. Népünk fogékony minden jóra, de fogékony a rossz befogadására is. A lelkészek és tanítók feladata, hogy vigyázzanak a nép lelkére s megmentsék azt a káros mérgektől. A lelkészek magyarázzák meg minden naps a napnak minden órájában a népek, hogy mi a magyar ember kötelessége, s hogy minden igyekezetünk csak az lehet, hogy győzzünk.

Dr Soós István nagy tetszéssel fogadott beszéde után különböző jelentések következtek, így a többi között az egy-

házmegyei szabályrendelet-készítő bizottság jelentése, s ezzel kapcsolatban az időszaki tanács és különféle bizottságok, valamint az egyházmegyei pénztáros megválasztása. Napirenden szerepelt továbbá Horváth János nagykeréki lelkésze választásának megerősítése, a nagyvárad elnökök, vallásoktatók és énekvezérek, valamint az örvéni lelkész díjlevelének ügye, legátusügyek, a biharpüspöki egyház ingatlankiszájtási és eladási ügye, a márcapusztai lelkészi lakásépítés ügye, ezórvány- és adóügyek, tanítók és tanítónők megerősítése, ének ügye s a tanerök eskütétele.

Délután a nagyvárad-újvárosi és örvéni lelkészválasztások ellen beadott fellebbezéseket tárgyalja az egyházmegyei bíróság. Tudvalevően dr Ince Gábor budapesti hittanítási igazgatót választották meg nagyvárad-újvárosi lelkészzé, s Magyar Sándor volt velencei segédlelkészé örvéni lelkészzé. Az illetékes presbitériumok már megállapították, hogy a fellebbezések az eljárás szabályoknak se felelnek meg, s tartalmukban is teljesen alaptalanok. Előrelátható tehát, hogy a bíróság is elfogadja a presbitériumok megállapításait s a fellebbezéseket elutasítja és a választásokat végérvényesen fogja kimondani.

Változtatás nélkül elfogadta a város pénzügyi bizottsága a költségvetési javaslatot

Nagyvárad. Saját tud. A város pénzügyi bizottsága hétfői délután tartott ülésén letárgyalta a költségvetési javaslatot. Több ítéltre vonatkozóan magyarázatot kért a polgármestertől, akiknek felvilágosító nyilatkozatai után a bizottság általánosságban és részleteiben egyhangulag, változatlanul elfogadta a költségvetést.

A hitelkérdések során a bizottság félmillió pengős hitel igénybevételét határozta el, amiből 220 ezer pengőt is kölaépítésre, 240 ezer pengőt az öszi telepi major megvásárlásra, 80 ezer pengőt az új diszletraktár megépítésére fordítanak.

250 vasgyári munkást tüntet ki az iparügyi miniszter Diósgyőrben

Miskolc. (MTI) Varga József dr. kereskedelmi és iparügyminiszter szerdán Diósgyőrrre érkezik. A miniszter személyesen tüntet ki 250 vasgyári munkást, akik évtizedek óta állanak a gyár szolgálatában. A miniszter minden egyes kitüntetett munkásnak egy órát is ajándékoz.

NYILVANOS PÁLYAZATOT HIRDETNEK VÖRÖSMARTHY MIHÁLY MŰVÉSZI SIREMLEKSZÉRE

Vörösmarty Mihály hamvai a Kerepesi-temető egyik sírboltjában nyugozanak. Itt vannak eltemetve a Vörösmarty-család tagjai, közöttük Vörösmarty Béla, a Kuria egykori másodelnöke, valamint Széll Kálmán volt miniszterelnök neje. A főváros vezetősége elhatározta, hogy Vörösmarty Mihály volt földi maradványait ugyancsak a Kerepesi-temető egy díszesebb helyére szállítja át és a halhatatlan magyar költő hamvai fölé méltó monumentális síremléket emeltet. A művészi síremlék tervezésére a főváros nyilvános pályázatot fog kiírni. (Magy. Tud.)

A szépség, szerelem és a szenvedés filmje!
Mezey Mária, Rácz Vali, Kóos Zsófi, Csontos, Greguss
Bűnös vagyok
Csak 16 éven felülieknek!
az Apolló Filmszínházban

Figyelem! Belvárosi Bőkezű kettős műsor!
Karády Katalin Valahol Oroszországban
óriási sikerű filmje:
és a legmulatságosabb magyar vígjáték: **A három sárkány.**
Rendes helyvárak! Jegyelővé!

A szezon legnagyobb dzsungel filmje
Gyilkos vadon
A Jary expedíció 17 hónapos küzdelmei Dél-Amerika ősröngeteiben
a CASINOBAN

Közel négyszáz orosz naszád semmisült meg a névai átkelési kísérletben

Stalingrád nagyobb felét teljesen kitisztították a német csapatok s megindították a támadást a város északi része ellen

Az Atlanti-óceánon újabb 14 angol és amerikai hajó pusztult el 104 ezer tonnával

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról: A véderő főparancsnokság közli: A Kaukázus északnyugati részén német és szlovák csapatok kemény hegyi harcokban több magaslati állást elfoglaltak. A Fekete-tenger partján egy német búvárnaszád elsüllyesztett egy ezer tonnás gőzöst. A Stalingrádért vívott harc során német csapatok immár a város északi része ellen is támadásra indultak. A város eddig meghódított területét teljesen megtisztították az ellenségtől. A várostól délre és északra indított tehermentesítő támadások megheiusultak.

Rzsevnél az ellenség erős tüzérségi tüzzel támogatta több támadását. A német csapatok a támadásokat visszaverték és egy saját helyi vállalkozásukat sikerrel tovább folytatták. Az Ilmen tótól délkeletre a szovjet ismételt támadásai az ellenség súlyos veszteségei mellett összeomlottak. Német csapatok a Ladoga-tótól délre szívs harcokban visszaverték az ellenség újabb támadását. Nagy szovjet erők kísérletet tettek arra, hogy Lenin-grádnál átkeljenek a Néván. Ez a kísérlet megheiusult és az ellenség nagy veszteségeket szenvedett. Az elsüllyesztett naszádok száma 395-re emelkedett. A jeges tengeri arcvonalon a német légierő éjjel-nappal támadta a szovjet támaszpontokat. A támadásokban a német vadászok saját veszteség nélkül 26 ellenséges gépet lőtek le.

Mint különjelentés már közölte. német búvárnaszádok az Atlanti-óceán északi részében egy Angliába tartó amerikai csapatszallítmányt nagyrészt megsemmisítettek. Búvárnaszádok megtámadtak egy csupán néhány utasszállító gőzösből álló ellenséges karavánt, amely erősen biztosítottan haladt. Német naszádok több napon át tartó üldözés során elsüllyesztettek egy 19.000 tonnás személygőzöst, amely felborult, egy 17 ezer tonnás nagy gőzöst, amely két torpedó találat után a levegőbe repült, egy 11.000 tonnás nagy szállítóhajót és a kísérő hajók közül egy torpedót. Két további hajót a torpedótalálatok megrongáltak. Ezzel a német tengeralattjárók súlyos csapást mértek az ellenségre. Az ellenséges szállító hajóhad három különösen nagy értékű, összesen 47.000 tonnát tartalmazó gyors egységet semmisített meg, olyan egységeket, amelyeket különösen fontos csapatszallításra szoktak használni. Az Atlanti-

óceán más vidékén német tengeralattjárók még 11 hajót süllyesztettek el 57.000 tonnával. Az ellenség a legutóbbi négy napon összesen 14 hajót vesztett 104.000 tonnával.

386 orosz repülőgépet lőttek le a múlt héten, a németek 33 gépet vesztek

Rómából jelentik: (MTI.) A stalingrádi csatával kapcsolatban az olasz lapok berlini tudósítása kiemelik a kommunista párt nyolc nagy épületesoportból álló székházának bevételét. Ez a hatalmas épületesoport a város szívében fekszik és azt minden elképzelhető módon megerősítették. A tudósítások sze-

rint Stalingrád és környékének lakott része több mint 700 négyzetkilométer kiterjedésű. Ennek az óriási területnek ma már csak kis része áll a szovjet had-

Litvinovot visszahívják Newyorkból. A Szovjet elégedetlen

Bern. (Bud. Tud.) Külföldi hírek arról szólnak, hogy Litvinov szovjet nagykövetet visszahívják Washingtonból.

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelenti: Willkie Moszkvából való elutazása előtt az amerikai újságíróknak kijelentette, hogy Amerika által a Szovjetnek nyújtott segítség a szov-

sereg birtokában.

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: Német vadászok szeptember 10 és 26 között sok légi harcban 340 bolsevista gépet lőttek le. A légvédelem 35 bolsevista gépet semmisített meg. Az ellenséges repülőterek elleni harcokban újabb 9 szovjet gépet pusztítottak el. Ezzel a bolsevisták vesztesége az elmúlt héten 384 gép volt. Ugyan ez idő alatt a németek 34 gépet vesztek.

Berlinből jelentik: (MTI.) Illetékes német helyről tájékoztatásul közlik: berlini katonai körökben hétfőn este úgy tudták, hogy pillanatnyilag tulajdonképp márcsak Stalingrád északi része ellen folyik a harc. Ez ellen is folyamatosan van a német támadás

jet szemében oly csekély, hogy a túrelmetlenség és eszalódás fokozódó érzése tapasztalható.

Amszterdamból jelentik: (NTI) Attlee brit helyettes miniszterelnök kijelentette, hogy a szövetségesekben meg van a jóakarata a második arcvonal létesítésére, de nem hagyják figyelmen kívül a szakértők véleményét. (MTI.)

Az Atlanti-óceánon az angolszászok nem tudnak védekezni a búvárhajók ellen

Amsterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Mint a brit hírszolgálat Washingtonból jelenti, az északamerikai tengerészeti minisztérium arra a kérdésre, hogy megcáfolja, vagy megerősíti 3 amerikai szállítóhajó elsüllyesztéséről szóló különjelentést, azt a választ adta, hogy erre vonatkozóan semmi megjegyznivalója nincs. A tengerészeti minisztérium megbízott tájékoztatója az angol hírszolgálat képviselői előtt kijelentette, hogy a tengerészet azt a politikát követi, hogy ilyen állításokra sohasem ad választ és ettől az eljárástól most sem fog eltérni.

Rómából jelentik: (Stefani.) A Stefani Iroda tengerészeti munkatársa írja: Az a körülmény, hogy az angolszászok gyorsjárata szállítóhajókat nem tudták megvédeni, azt mutatja, hogy semmi komoly védelmük a búvárhajókkal szemben nincs. Veszteségük annál súlyosabb, mert rendkívül nehezen pótolható ha-

jókról van szó. Az angolszász hírverés azt akarta elhitetni, hogy a helyzet a búvárhajók leküzdése szempontjából javult. A mostani siker azt bizonyítja, hogy akár erősen védett, akár pedig gyors hajókra helyezett szállítmányok az óceánon nem védhetők kellően. A való helyzet az, hogy semmiféle védelmi eszköznek nem hogy nincsen, de nem is lesz kilátása sikerre. (MTI)

Szeptemberben 146 angol-szász kereskedelmi hajót süllyesztettek el 953 ezer tonnával

Berlin. (MTI.) Illetékes német helyen közlik: A Wilhelmstrassen hétfőn este kijelentették, hogy e hónapban a különjelentés adataival együtt szeptemberben eddig 146 ellenséges kereskedelmi hajót süllyesztettek el 953.000 tonnával.

kezdték és a 115. hadosztályt, valamint ötezer más kommunista katonát körülrzártak.

Anglia halálos ítélettel dolgozik Indiában. A hinduk lázadása nem szűnik

Nanking. (MTI.) A Német TI jelenti: Bár a britek Indiában több halálos ítéletet hoztak a zavargásokban résztvevők ügyében, egész Indiában tovább tartanak a zavargások. Bombayban tegnap 27 hindut letartóztattak. A madrasi kormány azonnali fegyverhasználatra utasította a rendőrséget. Carachiban négy főiskolát bezártak, mert a haligatók résztvettek a zavargásokban.

Stockholmból jelentik: (NTI.) Bombayban tovább tartanak a hindu diákok tüntetései. Az assami képviselőház 15 tagját letartóztatták. (MTI.)

Az olasz társadalom felkészülése a télre

Rómából jelentik: (MTI.) A lapok közlik azokat az utasításokat, amelyeket a fascista párt titkára intézett az egyes párttitkárokhoz, felszólítva azokat, hogy a tél folyamán támogassák a lakosságot, különösen pedig a harctéren küzdők hozzátartozóit. A párttitkár körlevelével foglalkozva a lapok megállapítják, hogy az olasz nép legyőzte a háborús helyzet nehézségeit.

Az afrikai és ázsiai harcterek. A japánok általános támadásba kezdtek

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 854. közleménye: Az egyiptomi arcvonalon az elalameini szakaszon kölcsönös heves tüzérségi tevékenység volt. Légiharcokban egy brit bombavetőt megsemmisítettünk. Német vadászok Malta fe-

lett egy brit gépet lelőttek. Egy olasz tengeralattjáró nem tért vissza támaszpontjára. A legénység nagyrésze megmenekült.

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: A Domei-iroda jelentése szerint a japán csapatok általános támadásba

Artista olimpiai varieté

már csak 2 napig

Ma kedden este 7 órakor, holnap szerdán a Vörös Kereszt javára

Új műsorral

rendkívüli búcsúelőadás délután 4 és este 8 órai kezdettel.

SICULUS: TEMPI PASSATI

(Naplórészletek)

„Szent árnyak kerengtek előttünk
Hahó, kocsis: kis felér hazba
Amott, amott. Hahó, Repüljünk.
Hajts, hajts. A multba, ifjúságba.”

Adynak e verse felel is a sok kedves tudakozódásra, mely a Tempi Passati születésére kíváncsi.

Az ember ugyanis inkább kíváncsi volt, mint tudománysozjas. Azért érdekelték az új könyvek s a politika útvesszői, belámpillantott a művészetekbe s még az új találmányok is megrebentek a szeme előtt. Ezek mellé sorakoztak a körülötte napról-napra születő életjelenségek. Ezek folyomán a sok anyag összegyűlt s a tudatban egymás hegyén-hátán torlódt, mint a gyermek zsebében a rongyos mozdag s az üveg dugó, a fűles gomb s a parittyá gumí, a fanyelű bicika s a bakkapocs.

Az ember kezdett vértelni s rájött, hogy nem tud lépést tartani a rohanó világgal. Hogy meggyengült szeme, alig veszi észre a modern bábák kezén sűrű, a megmaradás emléke után kapkodó, gondórhajú életsecsemőket. E mellett irított az elszemélytelenítés új irányzatától is.

Az ember ezek miatt nagyító üvegét nem a világhorizontra merevítelte, hanem a közel fekvő életre: az örökgyanaz mezőkre, az örök székely népre, az örök varjakra és pitypalatyra, hogy lássa a terülő gabona hullámzását, hogy hallja a madár s a nép énekét és érezze a havason terjengő vadvirág szagát.

Az ember nem volt elfogult, mert tudta, hogy széles a világon mindenütt van mező és búzatábla és hangvilág s arcátlan veréb, meg patogó ritmus, de az ő zárt világában látta, hogy itt az almaia csakis a mi almánkat termette, amiből a nagy kereslet miatt nincs is elég, hogy tengerjáró borvíz nálunk fakad, hogy a mi hagymánk csipősségből, meg zamattájából még Berlinben is Fenyédre gondolnak. Hogy a mi világunknak külön sajátossága van: másképp ízlik, másképp dalol, másképp verekedik, másképp sir és rongyoskodik, vagy páváskodik.

Az ember azt hitte, hogy e megállapításával fölledezést végzett, amit, mint nagy értéket érdemes lesz írásba rögzíteni: hádd lássa a világ. (S vajjon nem azt hiszi-e minden hivatalos író, hogy ő fedezte fel a részletvilágokat?)

Az ember aztán belekotort a saját multjába, hogy onnan kiszedje az elrohászott holmikat. Az egyik poros volt, abból kirázta a port. A másik fakult volt, arra napsugárt trócsentett. Némelyik dohos volt, arra levendulát hintett. Sok egérrágtá volta, azt arany fonállal bestoppolta.

Addig s addig, amíg előszedett egy egész könyvre való holmit. Írás közben minduntalan kihullatott egy nagyon mélyről jövő, nagyon igénytelen keserű folyadékot.

Hullatta a gyöngyszemeket a rég elmúlt ifjúságára, közben félve nézett szét, mert a lelkén dalolt André Foulon éneke:

„A könny keserű panaszba kezdett,
Elmondta, hogy sajgott benn valami.
De kilékték, mint egy bolendot,
Mert a multakról talált dalolni.”

Aztán mégis csak irt, irt tovább konokul az alábbi egyetlenegy könnycseppről.

A segesvári kórházban beteget látogattam. Az emeleti folyosón belémrögződött a jód szaga. Nyomban kiléptem a nyílt folyosóra, hogy ne érezzék a szenvedés. Itt bevághattam a beteglátogatás idejét.

Kövér júliusi nap volt. Egy órával előbb meleg zápor éztatta meg a tikkadt földet, de vihar multával kisült a nap. Eppen akkor sütött. A tűző nap gyorsan párologtatta a nedvességet a házak teteféről s a zöld gyepről.

A platán levelek a meleg párából lassan libegtek a virágokon a virgöngyök kipattantak. És szállt felfelé a zápor utáni terhes nyári illat.

A látvány házak s a csodálatosan szép testői vár csak kőbe burkolva derengtek. De kevés idő multán az osztó kód réseink színtoltak világítottak.

A vár oldalán, a kanyargó uton egyszerre megcsillant vagy egy lucat réztrombita. Az emberek alig látszóltak, de a lassan himbáló hangszerek utalták, hogy erőlködve kapaszkodnak felfelé a meredeken.

Temettek.

A trombitások után kigyózott a menet a vártető felé. Fenn a sír körül megszólltak a trombiták. Beethoven szokásos gyászindulóját harsogták messze.

Ugy érzett, hogy a levegőben minden atom reszket.

A folyosón két orvos beszélgetett.
— Tudja, miért fújják oly erősen a trombitákat?

— ?

— Hogyha tetszhalott az ember, most minájárt feltámadjon. Később, ki tudja, hogy lesz?

— Majd megtudja, mikor önnék is fújják az utolsó trombitát! — dobtam az ismeretlen orvos felé. Az feszengett és elpirult.

A halottat ellődelték, a rezes banda valami lassú ütemű darabot játszott.

Ez alatt a láthatár egészen kitisztult s a halotti menet is kezdett oszlatkozni. Visszatérnek a mives napi életre, tolytatódik az abbahagyott munka. Tovább, mindig tovább.

Néhányat lépek a kórházi helyiség felé, hogy a látogatást elvégezzem. A vártetőben még mindig harsogott a bős ének. De hirtelen megálltak. A kórház udvaráról túltyszó sívített a síri énekbe. Mintha beletartoznék e hang is a zenekarba, mintha ez lenne a varázshívola. Valakinek a síri lelke tör ki a száján. Nincs madár, mely így tudna zokogni.

Kihajlok a folyosón, egy ifjú férfi a deszkakerítésnek van dülve, ő tütyül. Fejét magasra tartja, fölfele a temető felé tlygel. Csikos kórházi köpeny van rajta, a köpeny alól kilátszik egyik lába. A másik lába lából van. Fél karja fel van kötve, a má-

sik karja töből hiányzik. Az egész test súlyát a fél lába s a kerítésnek vetett válla tartja.

Szabályos arcát vékony, tekete bajsúsz díszíti. Szép férfi. Szemében csak akkora fény dereng, amakkorra csak az arcára világíthat.

Pedig abban tűz égelt valamikor.

Mindent otthagytott valahol az orosz földön. Neki csak a kerítés oldala maradt meg. Néhány lépés az elctből.

Nem érdekli a hoinap, a mosó, a cipő, a kesztyű. Nem bánja, hogy két korona csak egy lej ér, hogy a cárt nem vilkolták. Nem érdekli az egész világ.

Csak a fütty.

A temetőben a zere elhallgatott s ő mégis tovább folytatja. Most már

Zelenski

zúg a fütty, mintha szél kinlódná terhes telhővel.

Lassankint arca eltorzult, felkötött karait a szeme felé emeli és kitörli belőle egy könnycseppet.

Aztán telén pillanat tutó mosolygása.

Valahol megméri e könnycseppet. Kimondhatatlan súlya lehet, hogy egyensúlyban tud tartani egy roméetet.

A háromhatalmi egyezmény országai legyőzhetetlenek

Madrid (MTI). A Német TI jelent: A Pueblo, a Madrid és az Alcazar című lapok hétfőn este teljes szövegben főhelyen közlik Ribbentrop beszédét. Vastagbetűs címekben kiemelik a háromhatalmi egyezmény országainak legyőzhetetlen hatalmát és rendíthetetlen győzelmi akaratát. Az Informaciones a többi közt ezeket írja: Vagy mesemmisítik a Szovjet Uniót, vagy pedig a Szovjet semmisí-

tené meg a világot. Senki sem tudja jobban mint mi, mit jelentene a szovjet győzelme Európa és a világ számára. Mi Németország győzelmét kívánjuk. Erre a győzelemre szükségünk van, e nélkül mindent elveszítünk. Ifjúságunk már döntött és a német hajtársak oldalán küzd a mindnyájunk számára közös célért, a bolsevizmus megsemmisítéséért.

Amerikai szurkálás Churchill ellen

Genf. (MTI). A Német TI jelent: A News Tribune brit heti folyóirat cikkében megállapítja, hogy az utóbbi időben nagyot hanyatlott Churchill népszerűsége Angliában. Ez a hanyatlás állandóan tovább tart és mindaddig tovább fog tartani, amíg Churchill nem tesz eleget a brit nép kívá-

vánságának, hogy végre katonai szeltemben cselekedjék.

Lisszabon. (MTI). A Német TI jelent: Az Egyesült Államok kormányának adóssága elérte a kilencven milliárd dollárt. Ez az összeg több, mint kétszerese a háború előtt fennállott adósságnak. Az adósság növekedése havonta négy milliárd dollár.

Mussolini Vittorio a magyar rádióban nyilatkozott az ökölvívás és a film kérdéseiről

(MTI). Vittorio Mussolini hétfődelután a magyar rádióban nyilatkozatot adott budapesti tartózkodásának benyomásairól. A Duce fia az olasz ökölvívó szövetség elnöki minőségében látogatott el Magyarországra és 26-ik születésnapját is Budapesten töltötte. Ugyanezen a napon állt a magyar rádió mikrofonja elé. A három nemzet ökölvívó torujáról szólva elismeréssel nyilatkozott annak megrendezéséről. A magyar ökölvívók meglepetést keltettek számukra nagy bátorságukkal és kitűnő technikájukkal. Decemberben remélhetőleg újból találkoznak egymással a három ország ökölvívói Berlinben. A rádió riportere ezután az olasz-magyar filmkapcsolatokról tett fel kérdést ezután a Duce fiának, aki ismert filmszakember. Örömmel állapította meg, hogy a magyar-olasz kapcsolatok ezen a téren is milyen élénkek és annak a reményének adott kifejezést, hogy még további fejlődés következzen be. A budapesti benyomásokról szólva a Duce fia röviden annyit mondott, hogy barátai földbe-

barátok közt érezte magát és soha sem fogja elfelejteni, hogy a Kormányzó Ur Öföméltsége milyen kitűnő szívélvességgel fogadta. Legjobb kívánságait fejezte ki a Kormányzó Ur Öföméltsége egészségére és a rádióon keresztül is jó kívánságait küldte a magyar katonáknak. A nyilatkozat elhangzása után hosszabb időt töltött a rádió székében és tanulmányozta annak berendezését és munkáját.

Émlékkövel jelölik meg a Normafa helyét

A Svábhegyi Egyesület beadványt intézett a polgármesterhez és bejelentette, hogy a régen elpusztult Normafa helyének megörökítésére szolgáló szerény kis tábla helyett emlékkövel kívánja megörökíteni a Svábhegynek ezt a nevezetességét. A díszes emlékkövet Jámbor Lajos szobrászművész készítette. A polgármester javaslata a Közművelődési Bizottság is hozzájárult az emlékkö felállításához (Magy. Tud.)

**FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ**

Nyíltlevel egy garamba asszonyhoz

„Nagyságos Asszony!”

Önhöz szólnak soraim, akivel az elmúlt hét elején a hajnali személyvonattal együtt utaztunk Pest felé. Tudom, meglepődik amikor leveleimet olvassa, de hogy örülni fog-e ezeknek a soroknak, azt már nem merem feltételezni. Pedig amilyen feltűnése vadászva viselkedett a vonaton, csak hálás lehetne azért, hogy ezt méltányolom és most egy hét után is visszaemlékezve Önre, foglalkozom magával ezeken a hasábocon.

De térjünk a tárgyra. Ha visszaemlékszik utazásunkra, megállapíthatja megjegyzéseinkből, hogy nem voltunk egy véleményen magával. Hogy most mégis levelet írok ez csak azért van, mert a nyilvánosság előtt akartam választ adni egyik valótlán megállapítására.

Nem vagyunk nőgyűlölők. Sem én, sem barátom, de még az a fiatal latin tanár sem, aki az ön bárdolatlan kijelentésére védelmébe vette a szintén velünk utazó tanítónőképzős leánykár. Erre szükség is volt. Mert furcsa életfelfogást tükrözött vissza, amikor egy nemes hivatás előtt álló, romlatlan leány társaságban maga arról beszélt, hogy terhes lehet esetleg majd egy életen át mosdatlan parasztyerekekkel foglalkozni, amikor ma az élet más területein is olyan jól érvényesülhet egy szép fiatal leány. Mint említettem, erre már megkapta a választ a vonaton. Én csak azt fűzöm még hozzá, hogy ne feltse a mi fajtánk leányait, mert azok tudják, hogy hivatásukat a magyarságot teljesítik és vállalják a nehézségeket még ha mosdatlan parasztyerekeket is kell tanítaniok.

De maga másról is beszélt. Elmondta életkörülményeit, beszélt a „flört”-jeiről, kedvenc szindarabjairól és szórakozásairól a „Miami” kávéházban stb. Látja, ezek a szavak váltották ki belőlünk azokat a megjegyzéseket, amelyekből maga arra következtetett, hogy nőgyűlölők vagyunk. És talán részben igaza is volt. Mert mi már az új idők fiataljai vagyunk és a nőben nem a „flörtölés”, csak szórakozni akaró, játszópajtást keressük, hanem amikor nehéz életkörülményeink között a családalapításra gondolunk, olyan nőt akarunk élettársul választani, aki elsősorban a családjának, a gyermekeinek és ezeken keresztül a hazájának él és ezért dolgozik. Az olyan nőt pedig, amelynek típusához ön is tartozik, igaza van — nem becsüljük. Még akkor sem, ha az úgynevezett „jobb társasághoz” tartozik, amelynek ön is tagja. De reméljük, hogy a mi „nőgyűlöletünk” azért mégsem kerül sor, mert hiszünk, hogy vannak még másfajta nők is, mint maga nagyságos asszonyom. Vagy, ha — Isten őrizzen — nem volnának, akkor felkészülünk a legrosszabbra is és ducolva a régóta hangoztatott adóval és az egyedülállók kényelmetlenségeivel — vállaljuk az egglegényéletet. Látja, ilyen hősiessé vákmerő a mi „nőgyűlöletünk”.

Tovább megyek. Amikor felszállt a vonatba sötét volt és az arcát még akkor sem láthattuk tisztán, amikor a reggeli szürkületben Törökzentmiklóson megkímélt bennünket további társaságától. Így csak a hangjából és a már előbb ismertett szavai-ból következtettünk. Reméltem annak ellenére, hogy gyakran hangoztatta,

hogy az egyik keresztény egyháznak a tagja, bennünk mégis az a szörnyű gyanu vert fészket, hogy ön a választott néphez tartozik és kereszténysége csupán a törvények kibúvása alóli takaróul szolgál. Nem tudom, igazunk volt-e? Akár így van, akár nem: mégsem kérek bocsánatot ezekért a sorokért, mert — utitársaim a tanuk — hogy ezt megérdemelte. Ha kereszténynek született, még inkább elítélendő a viselkedése, ha nekünk volt igazunk, akkor nem csodálkozunk.

„Nagyságos Asszony!”

a társadalomban már elindult egy egészséges folyamat, amely kivágja, pellengérré állítja a kihívóan viselkedőket. Új világot élünk, asszonyom, amelyben nincs helye a romboló lokálszellemnek — még a vonaton sem, csak egészségesen gondolkodó és cselekvő embernek van helye. Az ön szellemiségét vallók pedig számunkra olyanok, mintha egy lidérces álom rémalakjai próbálnának még mindig kseríteni.

Mielőtt leveletem befejezném csak azt akarom még mondani, hogy udvariatlan embernek se tartson bennünket, amiért nem siettünk segítségére, amikor „rosszul lett”. Már az elején említettem azt is, hogy minden mozdulatából feltűnéskeltést olvastunk ki és a „rosszullétét” is ennek tulajdonítottuk. És azt hiszem ebben is nekünk volt igazunk, mert pár perc

mulva olyan frissen ugrott le a vonatról, mintha mi sem történt volna. A jelenetet azonban jól megjátszotta. Ha Békefi mester történetesen nem ülne lakat alatt, azt ajánlanám, hogy jelentkezék nála. Nagyszerűen érvényesülne a társulatában.

Most pedig búcsúzom asszonyom. Ha levelem hangját, — amelyet minden sértő szándék nélkül írtam — kissé erősnek találná, egy magyar közmondást idézek: Amilyen a mosdó, olyan a törülköző. Rossz szokásait és feltűnő viselkedését pedig mellőzze úgy a társaséletben, mint a vonaton. Ha nehéz is lenne, talán mégis csak kibírja azt a remélhetőleg rövid időt, amíg velünk együtt szívja Nagyvárad és Magyarország levegőjét.

Maradok öszinte tisztelettelenséggel:

„Vándor”

Házastárson elkövetett szándékos emberölés büntette miatt 10 évi fegyházra ítélte a törvényszék Csathó Imrét

Kedden délben lezárult a feleséggyilkos bünperének főtárgyalása

Nagyvárad. Saját tud. Lapunk részletes beszámolójában ismertette a feleséggyilkos Csathó Imre bünperének hétfői főtárgyalását, amelynek folytatását alább közöljük:

Szünet után a törvényszéki tanács a bünjelek felmutatását rendelte el. Kis asztalt helyez a terem szögletére a bíróság elnöke elé, amelyre egymás után emeli fel a teremszolgát a bünjeleket: egy fekete selyemruhát, melltartót, selyemharisnyát, harisnyakötőt, egy félcipőt és egy száradt vértől ázott borotvát, amely csorba a kégyetlen munkától...

Dr. Beóthy Konrád egyetemi tanár orvosszakértő vallomása alkalmá-

val kifejezésre juttatja, hogy a tényállás szerint az áldozat nyakát jobb és baloldalt 7—7 centiméter szélességben egyetlen nagy metszéssel vágta el a vádlott és a belvizsgálat azt eredményezte, hogy amikor a borotva a géget és a fejbiccentő részeket átmetszette, az egyetlen metszéssel történt, azonban történt egy második vágás is, ez azonban kisebb méretben. Az áldozat miután automatikusan lélegzett, a saját vérében fulladt meg. A gyilkosság végrehajtása nagy erővel történt meg. Az áldozat nem volt terhes állapotban. A vádlott elmeállapota a vizsgálat adatai szerint kétségkívül normális...

dozat közötti összeférhetlenségről tesz tanuvallomást.

Nagy Zsigmondné bejárónő, miut tanu a feltékenykedést látta mindkettő részéről, és eskü alatt vallja, hogy hallotta a vádlott kijelentését, amely szerint, ha Pestre utazik, ebben az esetben végez vele.

Moga István tanu azt vallja, hogy a vádlott nem szerette a gyermeket. Mandel Amália tanu elmondja, hogy hallotta, amikor a vádlott így szólt: — Muci, ha nem jössz vissza, tudd meg, hogy az utcán lölek le mint egy kutyát!

Weisz Hermáné tanu olyan igazgatót, hogy az előbbi tanuvallomását így ismértli meg:

— Előbb agyonlövöm magamat, azután a feleségemet!

Később kijavítja vallomását. Vándor József mázolósegéd lényegtelen vallomása után az elnök szünetet rendelt el.

Hétfőn este 9 órakor éri véget a tanuk kihallgatása

Szünet után a védelem tanui adták elő vallomásaikat a bíróság előtt. Pap Endréné lényegtelen vallomása után Konta Ferenc a vádlott nevelőapja mint mentőtanu a legjobbakat mondja nevelő fiáról, azt állítva, hogy egy talicska pénz sem lett volna elég ahhoz, hogy az áldozatot férje kielégíthette volna. Ezt a vallomását nem tudja igazolni.

Konta Ferencné, nevelőanyja a vádlottnak, megismértli férje vallomását. Tolnai Ferenc tanu, majd Király László, Adler Miklós tanuk lényegtelen kihallgatása után a védelem, dr. Turnoszký Sándor és dr. Hosszu Gyula ügyvédek a védelemük érdekében minden lehetőt elkövetnek. Dr. Szabin-Tóth Rafael királyi ügyész azonban a vádlott ellen egymásután sorakoztatja fel az érveket, majd dr. Krausz László, Prizánték jogi tanácsadója, majd alkalmazottja Szabó Ilona azt vallják tanuként, hogy Prizánték Ábrahámé a gyilkosság előtti napokban az ügyvédi irodában megjelent és bejelentette azt, hogy Csathó Imre életveszélyesen

Vitatkozik a gyilkos az orvosszakértővel

Csathó Imre egykedvűen hallgatta az orvosi szakvéleményt, amely részletesen feltárta a gyilkosság minden egyes körülményeit, majd mikor dr. Beóthy egyetemi tanár arra tért át, hogy a vádlott öngyilkossági kísérlete egyáltalán nem volt komoly, mert a sérülések nem voltak életveszélyesek, sőt 8 napon belül gyógyulhattak volna, a vádlott szólásra ker engedélyt és ezzel kezdi beszédét:

— Nem akarom megkontrázni a tanár úr szavait, de a véleményem nem helytálló!

Ezután vitatkozni kezd az orvosi szakértővel, mire az elnök leülteti.

Prizánt Ábrahám tanu és sértett kihallgatására került sor. Fekete ruhában áll a bíróság elé és a kérdésekre elmondja személyi adatait.

— Szabad lesz beszélőlnöm? — szól közbe a vádlott.

— Ne szóljon semmit — válaszolja az elnök.

Prizánt elmondja vallomása során,

hogy leányát férje irányította, aki olyan különös kötekedő természetű volt, hogy még azt is kifogásolta, mert csámcsognak éves közben, egyébként is brutális ember, aki feleségével állandóan veszekedett. Egyizben a gyilkosság előtt sállal csavarta be az áldozat nyakát, hogy megfojtja. Később azt mondta, hogy ez csak játék volt.

A vádlott tagadja a „játékok” és merő véletlennek minősíti. Tagadja, hogy Prizántól kért volna 2000 pengőt, amellyel kombinált szobát és kékrókat akart volna venni feleségének, hogy ez ne váljon el tőle. Azt állítja, hogy Prizánték meg is verték őt. Az az állítás, hogy ő halállal fenyegette volna meg feleségét, nem igaz. Vics volt az egész.

A gyilkos minden igyekezete láthatóan arra irányul, hogy Prizántékát a lehető legsötétebb színben tüntesse fel. Ezután a bíróság délután 4 órára tüzte ki a főtárgyalás folytatását.

Megöléssel fenyegette a gyilkos a feleségét

A bíróság délután fél öt órakor folytatta tovább a megkezdett főtárgyalást. Kihallgatta Prizánt Ábrahámét, aki megismértelte férje val-

lomását, majd fia Prizánt György vasesztergályos vallotta, hogy a sógora lelővéssel fenyegette az áldozatot. Bazsa Emilia tanu a vádlott és ál-

megfenyegette leányát, ezért védelmet és tanácsot kért, esetleg rendőri beavatkozást. Az ügyvéd mint tanu jelent meg a bíróság előtt és eskü alatt vallotta, hogy Prizántné anyai ösztöne a gyilkosságot sejtve, hivata-

los védelmet kért általa. Ugyanezt eskü alatt megismételte Szabó Ilona is. Ezután a hivatalból kirendelt védők, dr. Turnovszky Sándor és dr. Hosszu Gyula a súlyos váddal terhelt védencük érdekében különböző in-

dítványokat terjesztettek elő, kérve többek között újabb tanu kihallgatását, amit a törvényszéki tanács részben elutasított, részben elrendelte a vádlott első feleségének, Viktor Andrásnénak kihallgatását.

Megkezdte a törvényszék a főtárgyalást

A tárgyalás keddi napja a vádlott volt feleségének, Viktor Andrásnénak a kihallgatásával kezdődött. Kedvező vallomást tett. Volt férje ideges ember, goromba volt ugyan hozzá, de tetteleg sohasem bántalmazta. Az ő házasságuk idején szintén akart gyermeket és nagyon szerette fiát.

Ezután az elnök a vádlotthoz intézett még néhány kérdést. Csathó Imre feleleteiben ismételt hangsúlyozta, hogy elismeri bűnösséget, de semmiesetre sem tartja helytállóknak azt a vádat, hogy tetteit előre megfontolt szándékkal követte volna el.

Az elnök ezzel a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánította és felkérte az ügyészt vádbeszéde elmondására. Sahim-Tóth Rafael ügyész a következőket mondotta:

A királyi ügyész vádbeszéde

— A vádlott úgy tüntette fel nyilatkozataiban, mintha ennek a bűnpernek az alapja a gyermek utáni vágy lett volna. Azt hangoztatta az eljárás során, hogy ő rajongott a gyermekért, felesége viszont nem akart anyává lenni s ez okozta közöttük a végzetes ellentétet. Ugy állította be, mintha apai ösztönének ki nem elégülése fejlesztette volna ki benne azokat az érzéseket, amelyek a tragikus végkifejlethez vezettek. Ezzel szemben megállapítható, hogy a per alapja kizárólag a féltékenység. Felvetődik a kérdés, hogy a vádlott esetében volt-e ennek a féltékenységnek alapja. Az elhangzott tanu-vallomások egész sorából kiderül, hogy Csathó Imrénél semmi oka sem volt arra, hogy félségével szemben féltékenykedjék, amit egyébként maga a vádlott is beismer. De viszont állandó bizonytalanságban élt s talán ez tartotta őt abban a szüntelen lelki vibrációban, mely végül is a vádlottak padjára hozta.

— Hogy mégis miért volt alaptalanul s ily rendkívül mértékben féltékeny, annak külső ténybeli és belső okai vannak. A vádlottal megállapította az orvosi szakvélemény, hogy nem szenved semmiféle elme- vagy idegbetegségben. De állítom, hogy vannak lelki elferdülései, amelyek nem képezhettek az orvosi vizsgálat anyagát. S a külső körülmények: az áldozat feltűnően szép, szeretetreméltó egyén volt. S a vádlott lelki elferdültségében nem tudta elviselni, hogy asszonyát bár csak idegen férfi tekintet érintse.

— Ha beleéljük magunkat a vádlott lelkiállapotába, figyelembevéve azt a mértéket, ahogyan ő maga vázolta gyötrődéseit, többek között azt a kijelentését is, hogy nem tudott élni felesége nélkül, belekapaszkodhatunk a szándékosság, az előre megfontolt szándékosságba. Egyszerűen, így gondolkodott Csathó Imre: Ha nem lehet az övé az asszony, akkor ne lehessen a másé sem.

— Hogy az asszony miért távolodott el tőle, annak nehéz feltárni az összes mozzanatait. Titkok lappanghatnak itt, amelyekre történet is utalás a tárgyalás folyamán, de amelyeket elemezni alig lehet. De tény, hogy a vádlott elvesztette feleségével szemben azt a vonzóerőt, amit az áldozat a házasság folytatására szükségesnek érzett s

ezért az asszony elhatározta, hogy elvált. Pestre szándékozott utazni, el akart távozni arról a helyről, ahol férje hatalmában tarthatta őt. A vádlott viszont meg akarta akadályozni ezt. Több tanu vallotta, hogy szüntelenül megfenyegette feleségét: Megöli őt, ha el akar menni a városból. Ez pedig már a gyilkosság szándékára, sőt előre megfontoltságára utal.

— A közzvadás feladata — folytatta az ügyész — hogy az előre megfontolt szándékainak logikát egymásutánjára rámutasson. Tudjuk, hogy a sértetlen nem voltak dulakodás nyomai. Az orvosszakértő azt állította, hogy az áldozat nem védekezett. Ha a vádlott erős felindultságban, a közöttük lefolyt drámái jelenet fokozódó feszültségében követte volna el tettét, akkor az áldozatnak már az életösztön egyszerű parancsának engedelmességgel védekeznie kellett volna. Az én feltevésem az, hogy a cselekmény elkövetése

hirtelen, a sértett részéről váratlanul történt, mert a vádlott előre megfontoltan a legalkalmasabb pillanatot választotta ki. Tanuk egész sora vallotta, hogy a vádlott hosszú időn át gyilkos gondolatokkal foglalkozott. Elismerem, hogy a fenyegető kijelentések használatakor még nem határozta el, hogy hol, mikor és milyen eszközökkel fogja szándékát végrehajtani, de beteges lelkében megfogalmazott az elhatározás, aminek megfontolására meg volt a kellő ideje.

— Ebben az ügyben — fejezte be beszédét az ügyész — már elhangzott egy ítélet. A vádlott maga akart igazságot szolgáltatni, mert tudta, hogy tetteért halálbüntetés jár s meg akarta ölni magát. A vádlott tehát prejudikált az ítéletnek. Meg vagyok győződve, hogy a tekintetes királyi törvényszék meg fogja találni azt az utat, amely az igazságos ítélethez vezet.

A védő beszéde

Ezután dr. Turnovszky Sándor mondotta el védőbeszédét. A féltékenység nagy, világirodalmi példákra emlékeztetett s rámutatott arra, hogy a vádlott lelkiségének kialakulásában és végzetes cselekedetében nem a klasszikus irodalom, hanem ponyva hatása mutatkozik. Nem Molière-i és Shakespeare-i eset az hanem giccses szerelmi történet, a „Szomorú vasárnap” és társai. A féltékenység a legbármasabb emberi indulatok közé tartozik, amely független attól, hogy van-e alapja vagy nincs. S a tapasztalat azt mutatja, hogy szenvedélyes formáiban gyakran vezet végzetes kifejeletre. Az emberölés bűn, amit az igazságszolgáltatásnak meg kell torolnia, helyre kell állítania a megsértett jogrendet. De az előre megfontoltságra, úgy ahogy ezt az egész büntügyi irodalom és a Kúria joggyakorlata is megkívánja, hasonló esetekben, nincs kellő bizonyíték. Tehát erős felindultságban elkövetett szándékos emberölés büntetéről van szó. Mi hozta a vádlottat erős felindulásba? Egy szóval felelhetünk: Minden Ennek a tragédiának kiindulási pontja ott van, ahol ez a halálos szerelem kezdődött.

— Nem akarok utalni — mondotta a védő — a faji különbözőségekre, de világnézeti különbségek választották el egymástól Csathókat. A nő családi körülményeivel szemben a férfi kereszt-

tény dolgozó iparos ember. A férfi a lelkét vitte bele a házasságba, míg a nő fényezésre törekedett. A férfi magához akarta láncolni az asszonyt, gyermeket akart tőle, mert kombinált szobát, ezüststrókat nem tudott nyújtani neki. S ez okozta a végzetes összetűzést.

A védő ezután arra mutatott rá, hogy Csathó Imre mindig csak veszekedés vereségében használt fenyegető kifejezéseket a feleségével szemben s azért ezeket nem lehet mérvadónak tekinteni. Végül a külvárosi lakásban lezajlott dráma mozzanatainak elemzésével igyekezett a védő kimutatni az előre megfontolt szándék hiányát s ennek figyelembevételét kérte az ítélet meghozásánál.

A vádlott, a végzős során, még egyszer hangsúlyozta, hogy soha sem volt eszébe, hogy megölje a feleségét. Ilyen szándék esetén elképzelhetetlen, hogy ő ezt mindenki előtt hangoztatta volna. S ha felesége tényleg elutazott volna Pestre, megtalálta volna a módját annak, hogy visszahívja vagy érte menjen, mint ahogy egy ízben már Kolozsvárról is visszahozta őt. És nem tudhatta, hogy azon a végzetes napon találkozni fognak s így tettét előre nem fontolhatta meg. Ennek megfelelően enyhébb ítéletet kér.

A bíróság ezután ítélethozatalra vonult vissza.

Kihirdeti a törvényszék az ítéletet

Másfélórai tanácskozás után a bíróság kihirdette az ítéletet, mely szerint a törvényszék bűnösnek mondja ki a vádlottat házastársán elkövetett szándékos emberölés büntetésében és ezért 10 évi fegyházbüntetésre és 10 évi hivatalvesztésre ítélte.

Váradi Imre tanácselnök indoklásában kifejtette, hogy a szándékosságot meg kellett állapítani, ugyanis olyan testrészen érte a halálos támadás az áldozatot, hogy szinte kézenfekvő volt a tragédia bekövetkezése. A másik ami indoklást tesz ezt az, hogy a szörnyű

tett elkövetése után kísérleteket sem tett felesége megmentésére. Az előre megfontoltságot sem a nyomozás, sem a főtárgyalás adataival nem látta bizonyítottnak a törvényszék.

Az ítélet ellen a királyi ügyész, védő, de maga a vádlott is fellebbezést jelentett be.

Az ügy így az ítélektáblához kerül át.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Kiknek a fellebbezéseit tárgyalja csütörtökön a nagyváradai I. számú adófelszámolási bizottság?

A nagyváradai I. sz. adófelszámolási bizottság 1942. október hó 1-i tárgyalási sorrendje:

Dr. Schertz Elemér fogász Hlatky E. u. 17. Rósenberg József szőnyegszövő Várady Zsigmond utca 46. Riff Izsák zsinórgyáros Szacsavay utca 12. Leitner Gusztáv cipőgyáros Kapucinus utca 14. Petrovics Mihály cukorkagyáros Gróf Telki u. 28. Grossmann Jenő vaskeres. kedő Kossuth Lajos utca 7. Órszem könyvkereskedés Szilgyi Dezső utca 1-3. Rétyi Jenő könyvkereskedés Teleki utca 17. Dr. Reményi Géza és neje sorsjegytáros Polgárőr u. 4. Sternberg Izsák régiségkereskedő Kálvin utca 1. Grossmann Ödön ócskavaskereskedő Deák Ferenc utca 5. Friedmann György ócskavaskereskedő Hlatky Endre u. 9. Fridmann Sámuel rituális baromfi kereskedő Várady Zsigmond utca 38. Wechsler Izidor bungszerkereskedő Várady Zsigmond utca 21. Braun Ignác fűszerkereskedő Liliom utca 5. Lóvin Zsigmondné déligyümölcskereskedő Pável utca 14. Özv. Stern Endréné festékkereskedő Kapisztrán tér 24. Ripper József cipőkereskedő Hlatky Endre u. 3. Fried Leo optikus Lahner György utca 6. Winkler Izidor szoba. festő Várady Zsigmond utca 5. Friedmann Artúrné varrónő Hlatky Endre utca 21. Markovits Miklós nadrágtartó készítő Kapisztrán u. 24. Katzender Sándor fűszerkereskedő Szacsavay utca 80. Engel Lázár vegyeskereskedő Szacsavay utca 72. Krémer Sándor fűszerkereskedő Kossuth Lajos utca 4. Rosenber Izsák rabbi Kapucinus utca 4. Szmuk Mózes rabbi Várady Zsigmond utca 36. Steiner Izsák rabbi Kapucinus utca 19. Adler Melch magántanító Kapisztrán u. 16. Kappelmann Mózes tan. művelő Kapisztrán utca 28.

Zöldkeresztes főzőtanfolyam

Több ízben hirdattunk már a Bunyitay ligeti Központi Egészségházban működő főzőtanfolyamról. A Zöldkereszt vezetősége most közli, hogy újabb tanfolyamát október első napjaiban kezdi. A főzőtanfolyamok teljesen díjtalanok, csupán az elhasznált anyagokhoz való hozzájárulás fejében kell 40 fillért fizetni egy-egy hallgatónak esetenként. A tanfolyam célja az élelmezés és táplálás ételkészítési módjának tanítása, továbbá a cukornélküli betegek ismertetése. Egy tanfolyam egy hónapig tart, vagy délelőtti, vagy délutáni részvétellel. Jelentkezni lehet a tanfolyam vezetőjénél vagy az Egészségház altisztjénél bármely nap reggel 9-este 7-ig Bunyitay liget 16. szuterin helyiségben. Jelenlegi tanfolyam: hétfő, szerda és péntek délután 4-7-ig működik. Tanfolyamvezető ez időpontban feltétlenül ott található.

BAJTÁRSI SZOLGÁLATOT SZERVEZNEK A KÉMÉNYSEPRŐK. A Budapesti Kéményseprők Ipartestülete elhatározta, hogy a hevonult kártársak és kéményseprősegédek munkájának elvégzésére bajtársi szervezetet létesít. Ennek költségeire a munkaadók minden segéd után havonta két, a dolgozó segédje pedig havonta egy pengőt fizetnek be. Ebből az összegből támogatják a katonai szolgálatot teljesítő kéményseprők hozzátartozóit is. (Magv. Trd.)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő.
 Postatakarékpénztári csekkzámlánk száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Dr Hlatky Endréné lesz a Nagyváradi Vöröskereszt főápolónője

Nagyvárad. Saját tud. Dr Markovits Manóné Bély Judit grófnő, a Magyar Vöröskereszt Egyesület Nagyváradi Fiókjának elnöknője nagyirányú elfoglaltsága miatt lemondott a főápolónői tisztéről. Ezirányú kényszerű elhatározását hivatalosan is közölte felettes hatóságával, sőt méltó utódról is gondoskodott, amennyiben felterjesztette városunk főispánjának áldozatkész fellegét, minthogy eddigi munkatársai közül őt tartja legalkalmasabbnak a hazafias és nagy felelősséggel járó irányító munka betöltésére.

Mint értesülünk dr Hlatky Endréné a megítéltel feltevés után örömmel tesz eleget a főápolónői vezetői tiszt betöltésének.

A BAROSS SZÖVETSÉGBE tömörült különböző szakosztályok elnöki tanácsának folyó hó 24-én tartott ülésén hozott határozat végrehajtásaképpen felkérjük az alább felsorolt szakosztályok vezetőit és tagjait, hogy folyó hó 30-án, (szerdán) a megjelölt órában a Baross Szövetség belső szervezeteit érintő fontos kérdésekben való döntés végett a Baross Szövetség hivatalos helyiségében (Rákóczi-út 12. III. em.) feltétlenül megjelenni sziveskedjék. *Ismételjük: szerdán, szeptember 30-án: Cukrászok este 5 órakor. Fűszeresek délután 7 órakor. Pékek délután 5 órakor. Az elnökség.*

Nagyvárad és Vidéki Ipartestület Elnöksége tudatja az érdekeltekkel, hogy a mestervizsgák sikeresebb letétele érdekében — mestervizsgákra előkészítő és kalkulációs tanfolyamokat óhajt felállítani. Az ezen tanfolyamokon részt venni óhajtok sürgősen jelentkezzenek az ipartestület hivatalában, mert 20 jelentkező tag esetén a tanfolyam már nyomban meg is indulhat. Tisztelettel: Elnökség.

MEGHÍVÓ KÉZGYÜLÉSRE Nemzeti Munkaközpont vendéglátóipari munkások szakosztályja értesíti összes tagjait, hogy 1942. évi szeptember hó 30-án, azaz szerdán délután fél 4 órai kezdettel igen fontos ügyben „Rendkívüli közgyűlést” tartunk a Munkásotthonban. Felkérjük az összes tagokat a pontos megjelenésre. — *Vezetőség.*

Felhívás a Nagyváradi és Vidéki csizmadia iparosaihoz! A Nagyváradi és Vidéki Ipartestület csizmadia szakosztályja ez uton értesíti tagjait, hogy október hó 1-én azaz csütörtökön este 6 órakor az ipartestület helyiségében, Mezey Mihály utca 4. sz. al. gyűlést tart, amelyen igen fontos szakmai ügyeken kívül a legfontosabb tárgyszóként az „Ipar. revizió” lesz. Felkérjük tehát tagjainkat, hogy ezen mindenki egyaránt fontos gyűlésen saját érdekében pontosan és teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Iparigazolványát, vagy bármilyen más iparra vonatkozó okmányát mindenki hozza magával. Tisztelettel az elnökség.

ÉRTESÍTÉS. Felkérem a szobafestő, másoló, fényező, aranyozó és címfestő iparosok szakosztály tagjait, hogy október hó 2-án, azaz pénteken este 6 órakor a szakosztály helyiségében iparrevizióra vonatkozó ív kiosztása és kitöltése végett, saját érdekében megjelenni sziveskedjék. Szakosztály elnöksége.

A „BAROSS SZÖVETSÉG”be tömörült különböző szakosztályok elnöki tanácsának f. hó 24-én tartott ülésén hozott határozat végrehajtásaképpen felkérjük az alább felsorolt szakosztályok vezetőit és tagjait, hogy f. hó 29-én (kedden) a megjelölt órában a Baross Szövetség belső szervezeteit érintő fontos kérdésekben való döntés végett a Baross Szövetség hivatalos helyiségében (Rákóczi-út 12. III. em.) feltétlenül megjelenni sziveskedjék. *Ismételjük: kedden, szeptember 29-én: Fogművesek d. u. 4 órakor; szobafestők este 7 órakor és a papír- és könyvkereskedők este 8 órakor. — Elnökség.*

5 1/2% kamat mellett 5 év alatt fél évenként törlesztendő kölcsönt tud folyósítani a

Népszövetségi Hitelintézet R. T. Nagyváradi Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ezen kedvezményes kölcsönt iparosok, kiskereskedők, kisebb háztulajdonosok és mezőgazdák kaphatják betáblázásra vagy váltóra. Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt az intézet.

Nagyvárad, Kereskedelmi Csarnok, 1896.

Meghívó

A „Nagyvárad, Kereskedelmi Csarnok” tagjait 1942. október 18. vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel, az Intézmény székházában lévő (B. Museolini tér 10. szám) udvar részli, 1. emeleti nagyteremben megtartandó rendkívüli közgyűlésére ezennel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Miniszteri Biztos-elnöki megnyitó.
2. Miniszteri Biztos-elnöki tájékoztató az Intézmény „Alapszabályainak” módosításával kapcsolatban.
3. Főtitkári jelentés az „Alapszabályok” módosítására vonatkozóan: a) Az „Alapszabálytervezet” elveinek ismertetése. b) Az „Alapszabálytervezet” szakaszonkénti felolvasása és a rendkívüli közgyűlés döntése a tárgyban.
4. A társelnök megválasztása.
5. Kettő alelnök megválasztása.
6. Választmányi tagok megválasztása.
7. Esetleges indítványok.
8. Miniszteri Biztos-elnöki záróbeszéd.

A választott és választhatók névjegyzéké az Intézmény titkári hivatalában 8 nappal a rendkívüli közgyűlést megelőzőleg kifüggesztve megtekinthető.

Felhívom a tagok figyelmét, hogy az „Alapszabály” 27 § értelmében a rendkívüli közgyűlés a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes.

Nagyvárad, 1942. szept. 29.

Dr Kalas László sk. Horváth Árpád sk.
 főtitkár a Nagyváradi
 Kereskedelmi Csarnok
 miniszteri biztosa.

Korona Filmszínházban Keddtől
 Szigligeti Ede örökbecsű színműve

A cigány

 Rózsahegy, Zimonyi, Pataki, Bilcsi.

HIRDETÉS. A Nagyváradi és Vidéki Ipartestület Ruházati és Textil Iparosok Szakosztályja kézbiztos, illetve kifutót felvesz, jelentkezni Mezey Mihály-utca 4. szám, a szakosztály irodahelyiségében.

ÉRTESÍTÉS. A Nagyváradi és Vidéki Ipartestület Ruházati és Textil Iparosok Szakosztályja értesíti tagjait, hogy a 4872-942. M. E. számú rendeletben elrendelt iparjogviszony felülvizsgálására, illetve becserélésére szükséges kérvénymintát a szakosztály irodahelyiségében átvehetők.

Lisieuxi Kis Szent Teréz névnapja alkalmából a Kis Szent Teréz plébánia templomban csütörtöktől kezdve este 6 órai kezdettel háromnapos előkészítő ajtatózás lesz, Kis Teréz Lisieuxból küldött csont ereklyéjének trónra emelésével. Október 4-én, vasárnap reggel 8 órakor cs. szentmise, délelőtt 10 órakor főpapi mise, evangéliumkor szent. beszéd, szentmise után ereklyeoktatás és rózsaszentelés. Bár a templomban kapható lesz rózsá, jó, ha a hívek magukkal hoznak, különösen azok, akiknek a családjában súlyos beteg van. Villamosjárat van.

TEMETÉS. Biró Mihályné Abraham Zeuzsanna 40 éves korában meghalt. Temetése szerdán 4 órakor lesz az Emberképolnából Velencén, Erdélyi „Concordia”.

A HITEL SZEPTEMBERI SZÁMA. Most jelent meg a *Hitel* nemzetpolitikai szemle új száma. A gazdag és változatos tartalmu szám vezetőhelyét vitéz nagybányai Horthy István emlékének szenteli. Horthy István hősi elmulásában, írja — a hazájáért naponta életét adó magyar katoná áldozata magasztosult fel a vált országos jelképpé. Szimbólum ez a halál, a végsőig helytálló kötelességteljesítés, a feladatával bátran szembenéző férfilelki szobormintája... Eután, ha magyar katonát látunk elmulani kötelességének teljesítése közben, hárunk és nemzetünk örök érdekéért a Horthy István nevével szólítsuk meg őt. Benne nevet kapott az Ismeretlen Katona. A továbbiakban öt nagyobb cikket közöl az szám: *Tavaszi Sándor* az új magyar gondolkodásmód követelményeit állítja élénk. *Féja Géza* szellemi életünk meg nem értett nagy halottjáról. *Móricz Zeigmond* emlékezik meg *Prku Imre* a magyar művelődés táji megosztásának szükségességéről ír. — *Tangl Harald* a korszerű néptáplálkozás irányelveit vázolja. Végül *László Gyula* a Kárpátmedence népvándorlás-kori kereskedelmére vet fényt, különös tekintettel a honfoglaló magyarság kereskedelmi életére. A nagyobb közleményeket értékes figyelő-cikkek egészítik ki. Néhány cím az egyes rovatokból: *Franco Vellani Dionisi*; *A Györffy István-Kollegium*; *Román élet nyolcvan évvel ezelőtt*; *Az iskolaszövetkezetek*; *Magyar írók Erdélyről*. A „Hitel” *Albrecht Dezső*, *Kéki Béla*, *Venczel József* és *Vita Sándor* szerkeszti. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Mátyás király-tér 5. I.

Kévházakban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK”-at.

Méhetető cukrot az éhínségben szenvedő méhcsaládok részére

A négy hónapos ézarázságból a virágoknak nem volt kellő nektártartalma, ezért számos helyen még a téli eséseküket sem tudták a méhek begyűjteni. A földművelésügyi minisztérium gondoskodása folytán a méhészek méhcsaládonként 2 kg. cukrot igényelhetnek. Az igénylő méhészek szükségletüket annál a községi előljárásnál tartoznak bejelenteni, ahol a méhcsaládok el vannak helyezve. A községi előljárásság az igénylők részére egy csekklapot állít ki, amellyel kg-ként 1 pengő cukoradó postára adandó. A megmaradó szelvény egyúttal cukorvásárlásra jogosító igazolvány, amellyel a rendes rögzített cukorárakon a méhész beszerezheti bárhol a cukrot. Bővebb felvilágosítást minden méhész annál a községi előljárásnál kap, ahol a méhcsaládait tartja. Felvilágosítással díjtalanul szolgál az Erdélyi Méhész Egyesület is, Kolozsvár, Majális-utca 22. szám.

Oszinte mozikritika

Bűnös vagyok

— Bemutató az Apollóban —

Adva van egy készült házasság és egy anyagián jó fiatal mérnök.
A menyasszony rájön, hogy választása nem szívével történt s a „harmónia” kedvéért a másik mellé akar állni. Am megkötö kezét a jövevéltség és egyéb polgári erény s már oda a nagy őrségváltás, amikor egy, az élet rózsaszín ködeiben repledő démon pokoli számítása addig bonyolítja a helyzetet, míg egymásra talál, az „egymásnak teremtetek” ő pedig, hogy stilszerűek legyünk a filmhez elmegy a víz alá.
A darab drámai keretben próbá szilani, de minduntalan megszakítja egy-egy „másvilági” vagy „félvilági” öreg bemonadás. (Ez viszont még a orditva is kétértelmű — mindenkinek tetszik.)
Az egész filmben csupán a színészi teljesítménynyújtás figyelemreméltó. Az összeállítás és a merészséggel hibát takargató fényképezés már sokkal gyengébb.
Egy-két igazság ugyan elhangzik néha-néha s itt-ott jellemző jelenetek is adódnak — megállapításunk mégis az, hogy ilyen írói gondolatokért kár a filmet pazarolni, különösen a mai anyagihiány közepett.
Az egész például úgy hat, mintha a gyártásban serénykedő Kokas-családnak volna csak reklám, viszont csodálkozunk, hogy elismert színészek kaphatók az ilyen szerepek eljátszására.
A darabnak, minthogy 16 éven felüliek nézhetik csak meg (ezért van tele a környék csupa 14 éves leánygyal) a bemutatón nagy sikere volt s továbbra is ezt kell jósolnunk neki. Ki a bűnös? Mi nem! (felvidéki)

SZÍNHÁZ

Színházi iroda közleményei:

Csütörtökön este megnyitó díszelőadás a Szigligeti Színházban, Október 1-én, csütörtökön este háromnegyed 7 órakor Harsányi Kálmán Ellák című tragédiájával kezd meg színi-évadját a Szigligeti színház kitűnő társulata díszelőadás keretében. Sármaffy Miklós rendezésében teljesen új eredeti díszletekkel kerül színre az Ellák előadása. Az új díszleteket Útő Endre tervezte és festette. Jegyek elővételben már kaphatók. Pénztári órák: 10-1-ig délután 4-7-ig.

Mi újság a piacon?

(Nagyvárad.) A hétfőn megtartott hetipiacon a legmagasabb piaci árak a következőképpen alakultak:
Gabonaműek: Simmi felhozatal. 100 kgr burgonya 17-22-26 P.
Gyümölcsfélék: Felhozatal erős. Alma 0.50-1.20-1.40, szilva 0.60-0.70, szőlő 0.40-1.40, barack ősi 1.20-1.60, körte 0.70-1.60-1.80, dinnye görög 0.20-0.30, birsalma 1.20-1.40, dió héjas 1.60-1.80 P kg-ként.

Zöldségfélék: Felhozatal erős. 1 kgr burgonya 0.20-0.26, paradicsom 0.14-0.24 P. 1 darab kék paradicsom 0.20-0.40, répa csomója 0.14-0.24, 1 kgr zöld borsó 0.80-1.10, hagyma 0.30, cékla 0.20-0.30 kilója. 1 drb káposzta 0.20-0.60, vörös 0.30-0.40, olasz 0.30-0.40, 1 kgr tök 0.16-0.18, 1 kgr karfiol 0.30-0.60, Petrezselyem csomója 0.20-0.30, 1 darab kalarabé 8-14 fillér, 1 darab zeller 20-30 fillér, 1 kgr zöldbab 50-70 fillér, 1 darab zöldpaprika 1-3 fillér, uborka 1-4 fillér, retek csomója 20-30 fillér 1 kgr spenót 1.10-1.20 P, 1 darab tolna 6-20 fillér.

Élőállatok: Középes felhozatal. 1 darab szarvasmarha vágó kgr 1.20-1.60, fejős tehén 500-1100 P, szopósborjú 1.60-1.70, kismalac párja 30-45, 1 darab igásló 250-750, 1 darab parádéslo 750-1200 pengő.
Tejtermékek: Középes felhozatal. 1 kgr vaj 6.80-7.80 P, juhtúró 3.50-4.10, tehéntúró 1.20-1.35, tejfel 1.50-1.70, sajt (juh) 3.00-3.40 pengő.

Kenyér: 1 kgr egységes 0.42 P.
Haltelék: Felhozatal erős. 1 kgr súlyú ponty 2.50-3.20, csuka 1.50-2.00, apró hal 0.80-1.20 pengő kgr-ként.

Szárnyasok: Középes felhozatal. I. o. csirke kgr. 3, II. o. 3, III. o. 3 pengő. Hízott liba 3.40, sovány liba 2.60, tyúk 2.60, hízott ruca 3.20, sovány ruca 2.60 pengő kg-ként. 1 darab tojás 15-17 fillér.

Húsrak: Marhahús 3.70, növendékmarha 3.70, juhhús 2.40, bárányhús 2.40, bivalyhús 3.30, zsír 3.80 pengő kilogrammenként.

Zakar András

Tihamér püspök élete

ahogyan kortársai látták

Ara tűzve 4, kötve 5 Pengő.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda

kiadása.

Kapható könyvosztályunknál.

Uj műsorral sohanemlített előadást tart az Artista Olimpiász a Vöröskereszt javára

Az előadások szerdán 4 és 7 órakor kezdődnek

Több mint egy hete világvárosi műsorral vendégszerepel városunkban az „Artista Olimpiász Varieté”. Magyar artisták, magyar művészek ejtik estéről-estére káprázatba az érdeklődő nagyközönséget. Nemcsak teljesítményben, de művészi szempontokból is szinte egyedülálló a nagyszerű gárda bemutatója. A világhírű Hungária balett, Göndör igazgató egész világon megbámult artista csoportja, páratlan ügyességű sodrony-művészek és még egész sora a nagynevű számoknak szerepel egy-egy est műsorán. Most mint értesülünk, a kiváló magyar művészegyüttes alkalmaskodva, az idő komolyságához, elhatározta, hogy részt kíván venni a harcokban küzdők felségélyezésében s

ezért a Vöröskereszt részére előadást tart mégpedig szerdán délután 4 és este 7 órai kezdettel. Amennyire dicséretre-méltó Göndör igazgató és társulatának nemes gondolkodása, annyira erkölcsi kötelessége szinte a nagyvárosi közönségnek, hogy a jótékony célú előadásokon a társulat mellé álljon és megjelenésével elősegítse annak sikerét.

Bátran megjelenhetnek azon azok is, akik már egyszer megelégedve tárták a Református Kulturpalotából, mert „Artista Olimpiász Varietének” teljesen új és még sokkal színesebb műsort állított össze ebből az alkalomból.

Holnap tehát hölgyem és Uram az Artista Olimpiászon találkozunk.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **Ács Tibor.** Széchenyi tér 6.

SPORT

Nagy öröm a MAV-nal az újabb győzelem után

(Nagyvárad.) Nagy örömet keltett váradai kék-fehér körökben a MAV újabb szép szereplése. Igaz, hogy az első félidő szörnyű volt — hangszorították a vezetők — a végén megáratalt a csapat és biztosan győzött.

Akik a mérkőzést láttuk, valóban meggyőződhetünk a csapat nagyszerű állóképességéről és a benne rejlő készségekről.

Mindenesetre bizakodva nézhetnek derék vonatosaink a bajnokság elé.

Sikerrel rendezték meg Váradon is az Országos Úszó Hetet

(Nagyvárad.) Szombat délután szokatlanul meleg szeptemberi verőfényben, ünnepélyes külsőségek között beáruztak a nagyváradai úszóhetek. Szeptember másodikán kezdődtek Dvorzsák Lajos, a Magyar Úszósövetség kerületi titkára rendezésében a céljuk a nagyváradai fiú- és leányközépiszkolások kiképzése volt a testet-leket edző sport: az úszás-terén. Jelenleg a nagyváradai középiszkolásoknak mintegy 70 százaléka úszik. Ebből 30-40 százalék most tanult úszni az úszóhetek keretében.

A szombati záróünnepélyen a Zrínyi Ilona és a fiúkereskedelmi iskola növendékei bizonyították be, hogy a magyar fiatalság nemcsak szellemileg, de testileg is felkészült, hogy minél jobban eleget tehesen a rárótt feladatoknak.

ha rákerül a sor. Az ünnepség a Magyar Hízekegy-el kezdődött. Majd következett a fiatal diáksereg bemutatkozása a medencében. Közben megakult a zené is. Tagjai voltak: Dvorzsák Lajos, a Magyar Úszósövetség kerületi titkára, dr Bod Viola tanárnő, Salajean József tanár, Bozóky László okl. úszómester. Küzdő Ferenc tűzérzész. A bemutatkozás nagyszerűen sikerült. A fiatal izmos karok csak úgy szeltek a vizet és fogyasztották a métereket. Különösen a lánykereskedelmi növendékei úsztak kitűnő időket, amelyek becsületére válnának komoly sportnőkné is.

A verseny sikeres résztvevői között jelvényeket és díszleveleket osztottak ki.

Férfi ruhákat használtak, legjobban árón vehet, eladhat **MOLNÁR** hasznaltruha üzletében Bemer-tér 1. (udvarban.) Hívásra házhoz jövök.

Vasárnap Nagyváradon játsszák le fiaink Ujvidék elleni bajnoki mérkőzésüket

Nagyvárad. Saját tud. Mint ismeretes a Svájc elleni válogatott mérkőzés időpontját az MLSz egyetértve a svájci szövetséggel november elejében állapította meg. Így a bajnoki évad kitűzött mérkőzése előbbre jönnek egy vasárnap. Ennek megfelelően vasárnap sportműsora lesz az Erzsébet-ligetnek is, amikor a nagyvárú Ujvidék látogat el bajnoki mérkőzés keretében a körösparti városba. A váratlan sportesemény különösen a Csepel elleni szép győzelem után nagy örömet keltett

Nagyváradon széles sportterekben. Vasárnap tehát: NAC—Ujvidék bajnoki labdarugó mérkőzés!

Vécsey javithatatlan

(Nagyvárad.) Vécsey, a NAC kiváló kapuvédje, mint már jelentetük, elhagyta a kórházat. Az orvosok teljes pihenőt rendeltek számára, a játéktól pedig eltiltották egyelőre. Vécsey azonban — mondván, hogy

Pórtoljuk a keresztény kereskedelmet

ő már teljesen jól érzi magát — felkelt, találkoztunk vele a vasárnapi mérkőzésen, sőt azóta is állandóan fenn van és erősködik, hogy már játszik is.

Persze erről hallani sem akar a vezetőség, sőt aggóva titakozik a nyakas játékos könnyelműsködéséért.

APROHÍRDETESEK

Adas-vete.

Arpád vezér uton egy telek eladó. Érdeklődni: Bartha Károly utca 9. harmadik eszengő. 146

Eladó hajók 7 m. h. 2 m. sz., 6 m. h. 1.50 m. sz. hozzávaló erős botokkal 50-90 m. h. csigákkal, drotkerítés tovisesbotokkal. Kosár készítéshez fűz. faveszők. Vitéz utca 53. 143

Eladó fiatal fajka, 12 fajkoca, 19 fajcsüdő. Tudószanatorium. 139

Eladó cleson nagyon szép világos drapp mongol roka. Nemes szőrme, alig használt állapotban. Cim a kiadóban. 141

Eladó azonnal Szaniszló ut 21. sz. több lakásos urj maganzah. Érdeklődni: alig tulajdonjogi a'íras tekintetében számbajöhető vevők felvilágosítást kaphatnak 12-31. telefonszám alatt. 138

EGY „Schunda” cimbalom eladó. Szentpéteri-utca 6. I. emelet.

Eladó Nemzetközijog. Dr Baditz. Miskolc. 889

Gróf Tisza István utj volt Aradi ut) ujszagarustobodó eladó. érdeklődni a kiadóhivatalban

Állomány

Jömeneteli fűszerüzlet berendezéssel vagy a berendezés külön azonnal átad. Komáromi és Francia u. sarok. Pésus. 145

Allást keres

Óskeresztény kezdő tisztviselő állást keres. Cimet a kiadoba ker 137

Sofőr szerelő 12 évi gyakorlattal, óskeresztény, állást keres. Versics József. Prohászka-tér 5. 149

Állást nyel

Kiszolgálónőt keresünk, aki már cukorkauzletben volt alkalmazásban. — Ajánlkozhat: Petrovics Cukorkagyár, Teleki utca 28. 147

NYOMDAI SEGÉDMUNKAST állandó munkára felvesz a Szent László-nyomda R. T., Szilágyi Dezső-utca 5.

Kifutó leányt felveszek. San Remó virágüzlet. Rákóczi ut 5. 144

Megbízható, kerékpározni tudó kifutófiút felveez Sándor drogeria. 142

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó: Dr. Paál Árpád Dr Scheffler Ferenc a Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.